

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 1ης Μαρτίου 2012*

«Οδηγία 96/9/ΕΚ — Νομική προστασία των βάσεων δεδομένων — Δικαίωμα του δημιουργού — Προγράμματα συναντήσεων πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου»

Στην υπόθεση C-604/10,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής απόφασεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Ηνωμένο Βασίλειο) με απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Δεκεμβρίου 2010, στο πλαίσιο της δίκης

Football Dataco Ltd,

Football Association Premier League Ltd,

Football League Ltd,

Scottish Premier League Ltd,

Scottish Football League,

PA Sport UK Ltd

κατά

Yahoo! UK Ltd,

Stan James (Abingdon) Ltd,

Stan James plc,

Enetpulse ApS,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský, E. Juhász, Γ. Αρέστη και D. Šváby, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 27ης Οκτωβρίου 2011,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- οι Football Dataco Ltd, Football Association Premier League Ltd, Football League Ltd, Scottish Premier League Ltd, Scottish Football League και PA Sport UK Ltd, εκπροσωπούμενες από τους J. Mellor, QC, S. Levine, L. Lane και R. Hoy, barristers,
- οι Yahoo! UK Ltd, Stan James (Abingdon) Ltd, Stan James plc και Enetpulse ApS, εκπροσωπούμενες από τους D. Alexander και R. Meade, QC, P. Roberts και P. Nagpal, barristers,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον L. Seeboruth, επικουρούμενο από τον S. Malynicz, barrister,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον S. Fiorentino, avvocato dello Stato,
- η Μαλτέζικη Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις A. Buhagiar και G. Kimberley,
- η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. P. Barros, καθώς και από τους L. Inez Fernandes και P. Mateus Calado,
- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. Heliskoski,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την J. Samnadda και τον T. van Rijn,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Δεκεμβρίου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 96/9/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων (EE L 77, σ. 20).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ των Football Dataco Ltd, Football Association Premier League Ltd, Football League Ltd, Scottish Premier League Ltd, Scottish Football League και PA Sport UK Ltd (στο εξής, από κοινού: Football Dataco κ.λπ.) και των Yahoo! UK Ltd, Stan James (Abingdon) Ltd, Stan James plc και Enetpulse ApS (στο εξής, από κοινού: Yahoo κ.λπ.), με αντικείμενο τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που οι πρώτοι ισχυρίζονται ότι έχουν επί των προγραμμάτων συναντήσεων πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου της Αγγλίας και της Σκωτίας.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

- 3 Στο τμήμα σχετικά με τα δικαιώματα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα, το άρθρο 10, παράγραφος 2, της συμφωνίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου, που συνιστά το παράρτημα 1Γ της Συμφωνίας για την Ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού

Εμπορίου, που υπογράφηκε στο Μαρακές στις 15 Απριλίου 1994 και εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994), καθ' όσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της (ΕΕ L 336, σ. 1), ορίζει ότι:

«Οι [συλλογές] δεδομένων και κάθε άλλο υλικό, είτε είναι σε μορφή αναγνώσιμη από μηχανή είτε όχι, που εξαιτίας της επιλογής ή της [διευθετήσεως] των περιεχομένων τους αποτελούν πνευματικές δημιουργίες χαίρουν προστασίας ως τέτοιες. Η εν λόγω προστασία, η οποία δεν εκτείνεται και στα ίδια τα δεδομένα ή στο ίδιο το υλικό, δεν θίγει τυχόν δικαιώματα του δημιουργού που υφίστανται ως προς τα δεδομένα ή το υλικό.»

- 4 Το άρθρο 5 της συνθήκης του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ) για την πνευματική ιδιοκτησία, η οποία υπογράφηκε στη Γενεύη στις 20 Δεκεμβρίου 1996, το οποίο αφορά τις «[συλλογές δεδομένων (βάσεις δεδομένων)]», ορίζει ότι:

«Οι συλλογές δεδομένων ή άλλου υλικού, με οποιαδήποτε μορφή, οι οποίες λόγω της επιλογής ή της [διευθετήσεως] του περιεχομένου τους αποτελούν πνευματικές δημιουργίες, προστατεύονται σαν τέτοιες. Η προστασία αυτή δεν καλύπτει τα δεδομένα ή το υλικό αυτά καθ' αυτά και ισχύει με την επιφύλαξη οποιωνδήποτε υφισταμένων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας επί των δεδομένων ή του υλικού που περιέχεται στη συλλογή.»

Το δίκαιο της Ένωσης

- 5 Η πρώτη έως την τέταρτη, η ένατη, η δέκατη, η δωδέκατη, η δέκατη πέμπτη, η δέκατη έκτη, η δέκατη όγδοη, η εικοστή έκτη, η εικοστή έβδομη, η τριακοστή ένατη και η εξηκοστή αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 96/9 προβλέπουν τα εξής:

«(1) [εκτιμώντας] ότι, επί του παρόντος, δεν παρέχεται σε όλα τα κράτη μέλη επαρκής προστασία στις βάσεις δεδομένων από την ισχύουσα νομοθεσία· ότι αυτή η προστασία, όπου υπάρχει, έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά·

(2) [εκτιμώντας] ότι οι εν λόγω διαφορές στη νομική προστασία που παρέχουν οι νομοθεσίες των κρατών μελών έχουν άμεσες και αρνητικές συνέπειες στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς όσον αφορά τις βάσεις δεδομένων, και ιδιαίτερα στην ελευθερία των φυσικών και νομικών προσώπων ως προς τη διάθεση προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών σχετικών με βάσεις δεδομένων άμεσης επικοινωνίας υπό νομικό καθεστώς εναρμονισμένο σε όλη την Κοινότητα· ότι οι διαφορές αυτές θα μπορούσαν να καταστούν εντονότερες με τη θέσπιση νέων νομοθετικών διατάξεων από τα κράτη μέλη στον τομέα αυτό, ο οποίος αποκτά όλο και περισσότερο διεθνή διάσταση·

(3) [εκτιμώντας] ότι οι υφιστάμενες διαφορές οι οποίες έχουν στρεβλωτικό αποτέλεσμα στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς θα πρέπει να καταργηθούν και να αποτραπεί η δημιουργία νέων, ενώ δεν θα πρέπει να εξαλειφθούν οι διαφορές οι οποίες δεν θα επηρεάζουν δυσμενώς τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ή την ανάπτυξη μιας αγοράς πληροφοριών εντός της Κοινότητας·

(4) [εκτιμώντας] ότι η προστασία των βάσεων δεδομένων βάσει του δικαιώματος του δημιουργού υπάρχει με ποικίλες μορφές στα κράτη μέλη είτε βάσει της νομοθεσίας είτε βάσει της νομολογίας και ότι, ενόσω οι διαφορές αυτές, όσον αφορά το πεδίο και τους όρους της προστασίας, παραμένουν στη νομοθεσία των κρατών μελών, τα εν λόγω μη εναρμονισμένα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας μπορεί να έχουν ως συνέπεια την παρακώλυση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών εντός της Κοινότητας·

[...]

- (9) [εκτιμώντας] ότι οι βάσεις δεδομένων αποτελούν πολύτιμο μέσο για την ανάπτυξη μιας αγοράς πληροφοριών εκτός της Κοινότητας· ότι το μέσο αυτό θα είναι επίσης χρήσιμο σε ευρύ φάσμα άλλων δραστηριοτήτων·
- (10) [εκτιμώντας] ότι η ταχύρυθμη αύξηση, στην Κοινότητα και ανά τον κόσμο, της ποσότητας των πληροφοριών που παράγονται και υφίστανται επεξεργασία κάθε χρόνο σε όλους τους τομείς του εμπορίου και της βιομηχανίας απαιτεί, σε όλα τα κράτη μέλη, επενδύσεις σε προηγμένα συστήματα διαχείρισης πληροφοριών·

[...]

- (12) [εκτιμώντας] ότι η εν λόγω επένδυση σε σύγχρονα συστήματα αποθήκευσης και ανάκτησης πληροφοριών δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί στην Κοινότητα χωρίς τη δημιουργία ενός σταθερού και ομοιόμορφου καθεστώτος για τη νομική προστασία των δικαιωμάτων των κατασκευαστών βάσεων δεδομένων·

[...]

- (15) [εκτιμώντας] ότι τα κριτήρια, σύμφωνα με τα οποία παρέχεται προστασία σε μια βάση δεδομένων βάσει του δικαιώματος του δημιουργού, θα πρέπει αποκλειστικά να περιορίζονται στο στοιχείο ότι η επιλογή ή η διευθέτηση του περιεχομένου της βάσης δεδομένων αποτελεί ίδιο πνευματικό έργο του δημιουργού της· ότι η εν λόγω προστασία αφορά τη διάρθρωση της βάσης·
- (16) [εκτιμώντας] ότι, για την προστασία των βάσεων δεδομένων, σύμφωνα με την πνευματική ιδιοκτησία του δημιουργού δεν πρέπει να εφαρμόζονται άλλα κριτήρια, εκτός από την πρωτοτυπία με την έννοια της πνευματικής δημιουργίας, και ότι ειδικότερα, δεν θα πρέπει να γίνεται καμία αξιολόγηση της ποιότητας ή της αισθητικής αξίας της βάσεως δεδομένων·

[...]

- (18) [εκτιμώντας] ότι η παρούσα οδηγία δεν θίγει την ελευθερία των δημιουργών να αποφασίζουν κατά πόσον ή κατά ποιόν τρόπο επιτρέπουν να περιληφθούν τα έργα τους σε βάση δεδομένων, ιδίως δε κατά πόσον η παρεχόμενη άδεια έχει αποκλειστικό ή μη χαρακτήρα· [...]

[...]

- (26) [εκτιμώντας] ότι τα έργα που προστατεύονται βάσει του δικαιώματος του δημιουργού και οι ερμηνείες ή εκτελέσεις που προστατεύονται βάσει συγγενικών δικαιωμάτων και έχουν ενσωματωθεί σε βάση δεδομένων εξακολουθούν, ωστόσο, να αποτελούν αντικείμενο των αντίστοιχων αποκλειστικών δικαιωμάτων και, κατά συνέπεια, δεν μπορούν να ενσωματωθούν σε βάση δεδομένων ή να εξαχθούν από τη βάση αυτή χωρίς την άδεια του δικαιούχου ή των νομίμων διαδόχων του·
- (27) [εκτιμώντας] ότι τα δικαιώματα του δημιουργού επί των έργων και τα συγγενικά δικαιώματα επί των ερμηνειών ή εκτελέσεων που έχουν έτσι ενσωματωθεί στη βάση δεδομένων δεν επηρεάζονται κατά κανένα τρόπο από την ύπαρξη χωριστού δικαιώματος για την επιλογή ή διευθέτηση αυτών των έργων και εκτελέσεων ή ερμηνειών στη βάση δεδομένων·

[...]

(39) [εκτιμώντας] ότι, εκτός από την προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού λόγω της πρωτότυπης επιλογής ή διευθέτησης του περιεχομένου μιας βάσης δεδομένων, η παρούσα οδηγία επιδιώκει την προστασία των κατασκευαστών βάσεων δεδομένων έναντι της ιδιοποίησης των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από οικονομικές και επαγγελματικές επενδύσεις για την αναζήτηση και συγκέντρωση του περιεχομένου, προστατεύοντας το σύνολο ή ουσιώδη μέρη της βάσης δεδομένων έναντι ορισμένων πράξεων στις οποίες προβαίνει ο χρήστης ή ανταγωνιστής·

[...]

(60) [εκτιμώντας] ότι ορισμένα κράτη μέλη προστατεύουν σήμερα, δυνάμει καθεστώτος του δικαιώματος του δημιουργού, βάσεις δεδομένων που δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας για την προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία· ότι, ακόμη και στην περίπτωση που οι εν λόγω βάσεις δεδομένων είναι επιλέξιμες για την προστασία βάσει του δικαιώματος που προβλέπεται στην παρούσα οδηγία όσον αφορά την απαγόρευση της εξαγωγής ή/και επαναχρησιμοποίησης του περιεχομένου τους χωρίς άδεια, η διάρκεια της τελευταίας αυτής προστασίας είναι σαφώς μικρότερη από εκείνη την οποία παρέχουν στις βάσεις τα ισχύοντα εθνικά καθεστώτα· ότι η εναρμόνιση των κριτηρίων σύμφωνα με τα οποία καθορίζεται εάν μια βάση δεδομένων θα προστατεύεται βάσει του δικαιώματος του δημιουργού δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της διάρκειας προστασίας της οποίας απολαμβάνουν προς το παρόν οι κάτοχοι των δικαιωμάτων αυτών· ότι είναι σκόπιμο να προβλεφθεί σχετική παρέκκλιση· ότι η παρέκκλιση πρέπει να αφορά μόνον το έδαφος των ενδιαφερομένων κρατών μελών.»

6 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/9:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως “βάση δεδομένων” νοείται η συλλογή έργων, δεδομένων ή άλλων ανεξάρτητων στοιχείων, διευθετημένων κατά συστηματικό ή μεθοδικό τρόπο και ατομικώς προσιτών με ηλεκτρονικά μέσα ή κατ’ άλλον τρόπο.»

7 Στο κεφάλαιο II, με τίτλο «Δικαίωμα του δημιουργού», το άρθρο 3 της οδηγίας 96/9, το οποίο προσδιορίζει το «[α]ντικείμενο της προστασίας», ορίζει ότι:

«1. Σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, οι βάσεις δεδομένων οι οποίες λόγω της επιλογής ή της διευθέτησης του περιεχομένου τους αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα προστατεύονται ως τοιαύτα βάσει του δικαιώματος του δημιουργού. Δεν εφαρμόζονται άλλα κριτήρια προκειμένου να προσδιορισθεί αν επιδέχονται προστασία.

2. Η προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού που παρέχεται στις βάσεις δεδομένων σύμφωνα με την παρούσα οδηγία δεν εκτείνεται στο περιεχόμενό τους και δεν θίγει κανένα από τα δικαιώματα που υφίστανται για το εν λόγω περιεχόμενο.»

8 Στο κεφάλαιο III, με τίτλο «Δικαίωμα ειδικής φύσης», το άρθρο 7 της οδηγίας 96/9, σχετικά με το «[α]ντικείμενο της προστασίας», ορίζει στις παραγράφους του 1 και 4 ότι:

«1. Τα κράτη μέλη παρέχουν στον κατασκευαστή μιας βάσης δεδομένων το δικαίωμα να απαγορεύει την εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση του συνόλου ή ουσιώδους μέρους, αξιολογούμενου ποιοτικά ή ποσοτικά, του περιεχομένου της βάσης δεδομένων, εφόσον η απόκτηση, ο έλεγχος ή η παρουσίαση του περιεχομένου της βάσης καταδεικνύουν ουσιώδη ποιοτική ή ποσοτική επένδυση.

[...]

4. Το δικαίωμα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ισχύει ανεξάρτητα από το εάν η εν λόγω βάση δεδομένων επιδέχεται προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού ή άλλων δικαιωμάτων. [...]»

- 9 Στο κεφάλαιο IV, με τίτλο «Κοινές διατάξεις», το άρθρο 14 της οδηγίας 96/9 ορίζει ότι:
- «1. Η προστασία που προβλέπεται από την παρούσα οδηγία όσον αφορά το δικαίωμα του δημιουργού παρέχεται επίσης στις βάσεις δεδομένων που δημιουργήθηκαν πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται στο άρθρο 16, παράγραφος 1, εφόσον κατά την ημερομηνία αυτή πληρούν τις προβλεπόμενες από την παρούσα οδηγία προϋποθέσεις για την προστασία των βάσεων δεδομένων βάσει του δικαιώματος του δημιουργού.
2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, όταν μια βάση δεδομένων η οποία, κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της παρούσας οδηγίας, προστατεύεται σε κράτος μέλος δυνάμει καθεστώτος του δικαιώματος του δημιουργού δεν πληροί τα κριτήρια επιλεξιμότητας για την προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, η παρούσα οδηγία δεν έχει ως αποτέλεσμα να συμπτυχθεί στο εν λόγω κράτος μέλος η τρέχουσα διάρκεια προστασίας που έχει χορηγηθεί στα πλαίσια του προαναφερόμενου καθεστώτος.
- [...]»
- 10 Η ημερομηνία δημοσίευσης της οδηγίας 96/9 στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* είναι η 27η Μαρτίου 1996.
- 11 Η εν λόγω οδηγία μεταφέρθηκε στην έννομη τάξη του Ηνωμένου Βασιλείου με την κανονιστική πράξη του 1997 για τα δικαιώματα του δημιουργού και τα δικαιώματα σχετικά με τις βάσεις δεδομένων (Copyright and Rights in Databases Regulations 1997, SI 1997, αριθ. 3032), η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1998. Οι συναφείς με την υπό κρίση υπόθεση διατάξεις της κανονιστικής αυτής πράξεως είναι πανομοιότυπες με τις συναφείς διατάξεις της προαναφερθείσας οδηγίας.

Το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

Η κατάρτιση των προγραμμάτων συναντήσεων των πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου σε Αγγλία και Σκωτία

- 12 Σύμφωνα με την απόφαση περί παραπομπής, η κατάρτιση των ετήσιων προγραμμάτων συναντήσεων των πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου στην Αγγλία και τη Σκωτία διέπεται από κανόνες και διαδικασία κατά βάση παρεμφερείς.
- 13 Για την ως άνω κατάρτιση πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένοι κανόνες, οι επονομαζόμενοι «χρυσοί κανόνες», οι κυριότεροι των οποίων είναι οι ακόλουθοι:
- καμία ομάδα δεν επιτρέπεται να αγωνίζεται σε τρεις συνεχόμενους αγώνες εντός ή εκτός έδρας·
  - δεν επιτρέπεται στο πλαίσιο πέντε διαδοχικών αγώνων να αγωνίζεται ομάδα σε τέσσερις εντός έδρας αγώνες ή σε τέσσερις εκτός έδρας αγώνες·
  - σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου, κάθε ομάδα θα πρέπει, κατά το δυνατόν, να έχει αγωνισθεί σε ίδιο αριθμό εντός και εκτός έδρας αγώνων, και
  - όλες οι ομάδες θα πρέπει να έχουν, κατά το δυνατόν, ίδιο αριθμό εντός και εκτός έδρας αγώνων όσον αφορά τους αγώνες που προγραμματίζονται κάθε εβδομάδα.
- 14 Η διαδικασία καταρτίσεως προγραμμάτων, όπως τα επίμαχα στην κύρια δίκη, απαρτίζεται από διάφορα στάδια. Το πρώτο στάδιο, το οποίο ξεκινά κατά την προηγούμενη περίοδο, συνίσταται στην εκπόνηση, από υπαλλήλους των οικείων επαγγελματικών ομοσπονδιών, του προγράμματος συναντήσεων των πρωταθλημάτων της πρώτης κατηγορίας και στην προετοιμασία του αντίστοιχου

προγράμματος συναντήσεων των λοιπών κατηγοριών. Κατά το στάδιο αυτό, καταρτίζεται, σε συνάρτηση με ορισμένες βασικές παραμέτρους (ημερομηνίες ενάρξεως και λήξεως της αγωνιστικής περιόδου, αριθμός συναντήσεων που πρέπει να πραγματοποιηθούν, ημερομηνίες προοριζόμενες για άλλες διοργανώσεις, εθνικές, ευρωπαϊκές ή διεθνείς), κατάλογος των πιθανών ημερομηνιών για τις συναντήσεις.

- 15 Το δεύτερο στάδιο περιλαμβάνει την αποστολή στους ενδιαφερόμενους ομίλους ερωτηματολογίων για τον καθορισμό του προγράμματος και την ανάλυση των απαντήσεων στα εν λόγω ερωτηματολόγια, ειδικότερα δε των αιτημάτων «συγκεκριμένης ημερομηνίας» (πρόκειται για αιτήματα ομίλων για τη διεξαγωγή αγώνα προγραμματισμένου με άλλον όμιλο σε συγκεκριμένη ημερομηνία, εντός ή, αντιθέτως, εκτός έδρας), των αιτημάτων «μη συγκεκριμένης ημερομηνίας» [πρόκειται για αιτήματα ομίλων για τη διεξαγωγή αγώνα σε συγκεκριμένη ημέρα από συγκεκριμένη ώρα και έπειτα (για παράδειγμα, Σάββατο μετά τις 13.30)], και των αιτημάτων «συνδυασμών» (πρόκειται για αιτήματα δύο ή περισσότερων ομίλων για τη μη διεξαγωγή αγώνα την ίδια ημέρα εντός έδρας). Περίπου 200 αιτήματα διατυπώνονται για κάθε αγωνιστική περίοδο.
- 16 Το τρίτο στάδιο κατάρτισης, το οποίο, όσον αφορά τα αγγλικά πρωταθλήματα ποδοσφαίρου, διεξάγεται υπ' ευθύνη του G. Thompson, της εταιρίας Atos Origin IT Services UK Ltd, περιλαμβάνει δύο εργασίες, τον καθορισμό «αλληλουχίας» και τον καθορισμό «συνδυασμών».
- 17 Σκοπός του καθορισμού αλληλουχίας είναι η επίτευξη της τέλει αλληλουχίας συναντήσεων εντός και εκτός έδρας για κάθε όμιλο, λαμβανομένων υπόψη των χρυσών κανόνων, μιας σειράς οργανωτικών δεσμεύσεων και, στο μέτρο του δυνατού, των αιτημάτων που υποβάλλουν οι όμιλοι. Ακολούθως, ο G. Thompson επεξεργάζεται ένα πλέγμα συνδυασμών ανάλογα με τα υποβληθέντα από τις ομάδες αιτήματα. Εισάγει προοδευτικά στο πλέγμα αυτό τα ονόματα των ομάδων, αποβλέποντας στη διευθέτηση του μέγιστου αριθμού προβληματικών περιπτώσεων έως την κατάρτιση ενός ικανοποιητικού σχεδίου προγράμματος. Προς τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιεί ένα λογισμικό στο οποίο μεταφέρει τα στοιχεία του πίνακα αλληλουχίας και του πλέγματος συνδυασμών ώστε να δημιουργήσει μία ευανάγνωστη μορφή του προγράμματος.
- 18 Το τελευταίο στάδιο, το οποίο προϋποθέτει τη συνεργασία του G. Thompson με υπαλλήλους των οικείων επαγγελματικών ομοσπονδιών, συνίσταται στην εξακρίβωση του περιεχομένου του προγράμματος συναντήσεων. Η εξακρίβωση αυτή πραγματοποιείται χειρόγραφα, με τη βοήθεια λογισμικού προκειμένου να διευθετηθούν τα εναπομένοντα προβλήματα. Στη συνέχεια, δύο συναντήσεις, μία της ομάδας εργασίας για το πρόγραμμα και μία με τους εκπροσώπους της αστυνομικής αρχής, έχουν ως σκοπό την οριστικοποίηση του περιεχομένου του προγράμματος. Για την περίοδο 2008/2009, πραγματοποιήθηκαν 56 τροποποιήσεις κατά το τελευταίο αυτό στάδιο.
- 19 Με βάση τις διαπιστώσεις του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου επί των πραγματικών περιστατικών οι οποίες περιλήφθηκαν και στην απόφαση περί παραπομπής, η διαδικασία κατάρτισης των επίμαχων στην κύρια δίκη προγραμμάτων ποδοσφαίρου δεν είναι αμιγώς μηχανική ούτε διέπεται από την αρχή της αποχρώσας αιτίας, αλλά, αντιθέτως, απαιτεί ιδιαίτερη εργασία και τεχνογνωσία ώστε να ικανοποιηθεί το πλήθος των υφιστάμενων απαιτήσεων, τηρουμένων κατά το δυνατόν των εφαρμοστέων κανόνων. Η αναγκαία προς τούτο εργασία δεν συνοψίζεται στην εφαρμογή σταθερών κριτηρίων και διαφέρει, για παράδειγμα, από την κατάρτιση ενός τηλεφωνικού καταλόγου, υπό την έννοια ότι απαιτεί, σε κάθε στάδιο, κριτική ικανότητα και τεχνογνωσία, ιδίως όταν το πρόγραμμα πληροφορικής δεν προσφέρει λύσεις όσον αφορά τις υφιστάμενες δεσμεύσεις. Ως προς την εν μέρει χρησιμοποίηση ηλεκτρονικού υπολογιστή, τούτο ουδόλως αποκλείει, κατά τον G. Thompson, την αναγκαιότητα κρίσεως, καθώς και ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως.

Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 20 Οι Football Dataco κ.λπ. υποστηρίζουν ότι είναι δικαιούχοι επί των προγραμμάτων συναντήσεων των πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου της Αγγλίας και της Σκωτίας, του «ειδικού» δικαιώματος κατά το άρθρο 7 της οδηγίας 96/9, του δικαιώματος του δημιουργού κατά το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής, καθώς και του δικαιώματος του δημιουργού κατά τη βρετανική νομοθεσία για τη διανοητική ιδιοκτησία.
- 21 Αμφισβητώντας τη νομική υπόσταση των δικαιωμάτων αυτών, οι Yahoo κ.λπ. υποστηρίζουν ότι δικαιούνται να χρησιμοποιούν τα εν λόγω προγράμματα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους, χωρίς να υποχρεούνται σε καταβολή οικονομικού ανταλλάγματος.
- 22 Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο έκρινε ότι τα εν λόγω προγράμματα είναι επιλέξιμα για προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού κατά το άρθρο 3 της οδηγίας 96/9, καθόσον η προετοιμασία τους απαιτεί κατά σημαντικό μέρος δημιουργική εργασία. Αντιθέτως, δεν δέχθηκε ότι είναι δικαιούχοι των δύο άλλων προβληθέντων δικαιωμάτων.
- 23 Το αιτούν δικαστήριο επιβεβαίωσε την πρωτόδικη απόφαση όσον αφορά τη μη επιλεξιμότητα των επίμαχων στην κύρια δίκη προγραμμάτων για προστασία βάσει του ειδικού δικαιώματος του άρθρου 7 της οδηγίας 96/9. Αντιθέτως, διερωτάται ως προς την επιλεξιμότητα για προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού κατά το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής. Διατηρεί, επίσης, αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητα προστασίας των προγραμμάτων αυτών βάσει του δικαιώματος του δημιουργού, σύμφωνα με την προγενέστερη της εν λόγω οδηγίας βρετανική νομοθεσία, υπό προϋποθέσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στο εν λόγω άρθρο 3.
- 24 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:
- «1. Ποια είναι η έννοια των όρων “βάσεις δεδομένων οι οποίες, λόγω της επιλογής ή της διευθέτησης του περιεχομένου τους, αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα” του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9 [...] και ειδικότερα:
- α) πρέπει η διανοητική προσπάθεια και η ικανότητα δημιουργίας δεδομένων να αποκλείονται;
- β) συνεπάγονται σημαντική προσθήκη σε προϋπάρχον δεδομένο η “επιλογή ή η διευθέτηση” (όπως στην περίπτωση του καθορισμού της ημερομηνίας ποδοσφαιρικού αγώνα);
- γ) απαιτεί η έννοια “πνευματικό δημιούργημα” κάτι πέραν της σημαντικής εργασίας και της ικανότητας του δημιουργού, και εφόσον η απάντηση είναι καταφατική περί τίνος πρόκειται;
2. Αποκλείει η οδηγία εθνικά δικαιώματα του δημιουργού επί βάσεων δεδομένων διαφορετικά από εκείνα που προβλέπει η οδηγία [96/9];»

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 25 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ’ ουσίαν την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9. Ειδικότερα, ζητεί να διευκρινιστεί:
- πρώτον, αν η διανοητική προσπάθεια και η ικανότητα δημιουργίας δεδομένων πρέπει να αποκλεισθούν κατά την εφαρμογή της διατάξεως αυτής·

- δεύτερον, αν «η επιλογή ή η διευθέτηση» περιεχομένου, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, συνεπάγονται σημαντική προσθήκη σε προϋπάρχον δεδομένο, και
  - τρίτον, αν η έννοια «πνευματικό δημιούργημα», κατά την ίδια αυτή διάταξη, απαιτεί κάτι πέραν της σημαντικής εργασίας και της ικανότητας του δημιουργού και, εφόσον τούτο ισχύει, σε τι συνίσταται αυτή η πρόσθετη απαίτηση.
- 26 Υπενθυμίζεται εκ προοιμίου ότι το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι τα προγράμματα συναντήσεων πρωταθλημάτων ποδοσφαίρου αποτελούν «βάσεις δεδομένων», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/9. Έχει κρίνει, κατ' ουσία, ότι ο συνδυασμός των ημερομηνιών, των ωραρίων και των ονομάτων δύο ομάδων, της γηπεδούχου και της φιλοξενούμενης, που αφορούν ποδοσφαιρική συνάντηση, έχει αυτοτελή πληροφοριακή αξία που τον καθιστά «ανεξάρτητο στοιχείο», κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 1, παράγραφος 2, και ότι η διευθέτηση, υπό τη μορφή προγράμματος, των ημερομηνιών, των ωραρίων και των ονομάτων των ομάδων που αφορούν τις διάφορες αυτές ποδοσφαιρικές συναντήσεις πρωταθλήματος πληροί τις κατά το εν λόγω άρθρο 1, παράγραφος 2, προϋποθέσεις της συστηματικής ή μεθοδικής διευθετήσεως και της ατομικής προσβάσεως όσον αφορά τα στοιχεία που περιέχονται στη βάση δεδομένων (βλ. απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2004, C-444/02, Fixtures Marketing, Συλλογή 2004, σ. I-10549, σκέψεις 33 έως 36).
- 27 Αφετέρου, τόσο από τη σύγκριση των αντίστοιχων διατυπώσεων των άρθρων 3, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9 όσο και άλλων διατάξεων ή αιτιολογικών σκέψεων αυτής, και δη του άρθρου 7, παράγραφος 4, και της τριακοστής ένατης αιτιολογικής σκέψεως, προκύπτει ότι το δικαίωμα του δημιουργού και το «ειδικό» δικαίωμα αποτελούν δύο ανεξάρτητα δικαιώματα με διαφορετικό αντικείμενο και προϋποθέσεις εφαρμογής.
- 28 Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι «βάση δεδομένων», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/9, δεν πληροί τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας για προστασία βάσει του κατά το άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας «ειδικού» δικαιώματος, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο ως προς τα προγράμματα ποδοσφαιρικών συναντήσεων (αποφάσεις της 9ης Νοεμβρίου 2004, C-46/02, Fixtures Marketing, Συλλογή 2004, σ. I-10365, σκέψεις 43 έως 47· C-338/02, Fixtures Marketing, Συλλογή 2004, σ. I-10497, σκέψεις 32 έως 36, και C-444/02, Fixtures Marketing, προπαρατεθείσα, σκέψεις 48 έως 52), δεν συνεπάγεται αυτομάτως ότι η συγκεκριμένη βάση δεδομένων δεν είναι επιλέξιμη ούτε για προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού κατά το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας.
- 29 Κατά την παράγραφο 1 αυτού του άρθρου 3, οι «βάσεις δεδομένων» κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/9 προστατεύονται βάσει του δικαιώματος του δημιουργού αν, λόγω της επιλογής ή της διευθετήσεως του περιεχομένου τους, αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα.
- 30 Πρώτον, από τον συνδυασμό του άρθρου 3, παράγραφος 2, και της δέκατης πέμπτης αιτιολογικής σκέψεως της οδηγίας 96/9 προκύπτει ότι η προβλεπόμενη στην οδηγία αυτή προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού έχει ως αντικείμενο τη «διάθρωση» της βάσεως δεδομένων, και όχι το «περιεχόμενό» της ούτε, ως εκ τούτου, τα συστατικά της στοιχεία.
- 31 Ομοίως, όπως απορρέει από τα άρθρα 10, παράγραφος 2, της συμφωνίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου και 5 της συνθήκης του ΠΟΔΙ για την πνευματική ιδιοκτησία, οι συλλογές δεδομένων οι οποίες, λόγω της επιλογής ή της διευθετήσεως του περιεχομένου τους, αποτελούν πνευματικές δημιουργίες προστατεύονται ως τέτοιες βάσει του δικαιώματος του δημιουργού. Αντιθέτως, η προστασία αυτή δεν καλύπτει τα δεδομένα αυτά καθαυτά και ισχύει με την επιφύλαξη οποιωνδήποτε υφιστάμενων δικαιωμάτων του δημιουργού επί των δεδομένων αυτών.
- 32 Στο πλαίσιο αυτό, οι έννοιες «επιλογή» και «διευθέτηση», κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9, αφορούν, αντιστοίχως, την επιλογή και τη διαρρύθμιση των δεδομένων, διά των οποίων ο δημιουργός της βάσεως διαμορφώνει τη διάρθρωσή της. Αντιθέτως, οι έννοιες αυτές δεν καλύπτουν τη δημιουργία των δεδομένων που περιέχονται στη βάση αυτή.

- 33 Κατά συνέπεια, όπως υποστηρίζουν οι Yahoo κ.λπ., η Ιταλική, η Πορτογαλική και η Φινλανδική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα μνημονευόμενα στην πρώτη περίπτωση του πρώτου υποβληθέντος από το αιτούν δικαστήριο ερωτήματος στοιχεία τα οποία αφορούν τις διανοητικές προσπάθειες και την ικανότητα δημιουργίας δεδομένων δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για την εκτίμηση της επιλεξιμότητας της βάσεως δεδομένων που τα περιλαμβάνει για προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού που προβλέπει η οδηγία 96/9.
- 34 Η παρούσα ανάλυση επιβεβαιώνεται από τον σκοπό της εν λόγω οδηγίας. Όπως προκύπτει από την ένατη, τη δέκατη και τη δωδέκατη αιτιολογική σκέψη αυτής, ο σκοπός της συνίσταται στην ενθάρρυνση της δημιουργίας συστημάτων αποθηκείωσης και επεξεργασίας δεδομένων που συντελούν στην ανάπτυξη της αγοράς πληροφοριών σε ένα πλαίσιο χαρακτηριζόμενο από ταχύρυθμη αύξηση της ποσότητας των δεδομένων που παράγονται και υφίστανται επεξεργασία κάθε έτος σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων (βλ. αποφάσεις της 9ης Νοεμβρίου 2004, C-46/02, Fixtures Marketing, προπαρατεθείσα, σκέψη 33· C-203/02, The British Horseracing Board κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-10415, σκέψη 30· C-338/02, Fixtures Marketing, προπαρατεθείσα, σκέψη 23, καθώς και C-444/02, Fixtures Marketing, προπαρατεθείσα, σκέψη 39), και όχι στην προστασία της δημιουργίας στοιχείων δυναμένων να συγκεντρωθούν σε μια βάση δεδομένων.
- 35 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, πρέπει να τονισθεί ότι τα κατά βάση διανοητικά μέσα, τα οποία περιγράφει το αιτούν δικαστήριο και διαλαμβάνονται στις σκέψεις 14 έως 18 της παρούσας αποφάσεως, αποσκοπούν στον καθορισμό, στο πλαίσιο της διοργανώσεως των οικείων πρωταθλημάτων, της ημερομηνίας, του ωραρίου και των γηπεδούχων και φιλοξενούμενων ομάδων, που αφορούν τις συναντήσεις των πρωταθλημάτων αυτών, σε συνάρτηση με ένα σύνολο κανόνων, παραμέτρων και οργανωτικών δεσμεύσεων, καθώς και με τα ειδικά αιτήματα των ενδιαφερόμενων ομίλων (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις της 9ης Νοεμβρίου 2004, C-46/02, Fixtures Marketing, σκέψη 41· C-338/02, Fixtures Marketing, σκέψη 31, και C-444/02, Fixtures Marketing, σκέψη 47).
- 36 Όπως υπογράμμισαν οι Yahoo κ.λπ. και η Πορτογαλική Κυβέρνηση, τα μέσα αυτά αφορούν τη δημιουργία των δεδομένων που περιέχονται στην επίμαχη βάση, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 26 της παρούσας αποφάσεως (βλ. προπαρατεθείσες αποφάσεις της 9ης Νοεμβρίου 2004, C-46/02, Fixtures Marketing, σκέψη 42· C-338/02, Fixtures Marketing, σκέψη 31, και C-444/02, Fixtures Marketing, σκέψη 47). Κατά συνέπεια, λαμβανομένων υπόψη των όσων εκτέθηκαν στη σκέψη 32 της παρούσας αποφάσεως, τα μέσα αυτά ουδόλως είναι, εν πάση περιπτώσει, πρόσφορα για να εκτιμηθεί η επιλεξιμότητα των επίμαχων στην κύρια δίκη προγραμμάτων ποδοσφαιρικών συναντήσεων για προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού κατά την οδηγία 96/9.
- 37 Δεύτερον, όπως προκύπτει από τη δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 96/9, η έννοια του πνευματικού δημιουργήματος παραπέμπει στο κριτήριο της πρωτοτυπίας (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 2009, C-5/08, Infopaq International, Συλλογή 2009, σ. I-6569, σκέψεις 35, 37 και 38· της 22ας Δεκεμβρίου 2010, C-393/09, Bezpečnostní softwarová asociace, Συλλογή 2010, σ. I-13971, σκέψη 45· της 4ης Οκτωβρίου 2011, C-403/08 και C-429/08, Football Association Premier League κ.λπ., Συλλογή 2011, σ. I-9083, σκέψη 97, καθώς και της 1ης Δεκεμβρίου 2011, C-145/10, Rainer, Συλλογή 2011, σ. I-12533, σκέψη 87).
- 38 Όσον αφορά τη δημιουργία βάσεως δεδομένων, το κριτήριο αυτό της πρωτοτυπίας πληρούται όταν, λόγω της επιλογής ή της διευθετήσεως των δεδομένων που περιλαμβάνει, ο δημιουργός της εκφράζει τη δημιουργική του ικανότητα με πρωτότυπο τρόπο πραγματοποιώντας ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές (βλ., κατ' αναλογία, προπαρατεθείσες αποφάσεις Infopaq International, σκέψη 45· Bezpečnostní softwarová asociace, σκέψη 50, και Rainer, σκέψη 89) και αποτυπώνει με τον τρόπο αυτό το «προσωπικό άγγιγμά» του (απόφαση Rainer, προπαρατεθείσα, σκέψη 92).

- 39 Αντιθέτως, το εν λόγω κριτήριο δεν πληρούται όταν η δημιουργία της βάσεως δεδομένων υπαγορεύεται από τεχνικές εκτιμήσεις, κανόνες ή δεσμεύσεις που δεν αφήνουν περιθώριο για δημιουργική ελευθερία (βλ., κατ' αναλογία, προπαρατεθείσες αποφάσεις *Bezpečnostní softwarová asociace*, σκέψεις 48 και 49, καθώς και *Football Association Premier League* κ.λπ., σκέψη 98).
- 40 Όπως προκύπτει τόσο από το άρθρο 3, παράγραφος 1, όσο και από την δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 96/9, κανένα κριτήριο άλλο από εκείνο της πρωτοτυπίας δεν εφαρμόζεται προκειμένου να εκτιμηθεί η επιλεξιμότητα βάσεως δεδομένων για προστασία βάσει του προβλεπόμενου στην ίδια οδηγία δικαιώματος του δημιουργού.
- 41 Από τα ανωτέρω έπεται, αφενός, ότι, υπό τον όρο ότι η επιλογή ή η διευθέτηση των δεδομένων —ήτοι, σε υπόθεση όπως της κύριας δίκης, εκείνων που αντιστοιχούν στην ημερομηνία, στο ωράριο και στα ονόματα των ομάδων που αφορούν διάφορες συναντήσεις του οικείου πρωταθλήματος (βλ. σκέψη 26 της παρούσας απόφασεως)— αποτελεί πρωτότυπη έκφραση του δημιουργικού πνεύματος του δημιουργού της βάσεως δεδομένων, είναι αδιάφορο, για την εκτίμηση της επιλεξιμότητας της βάσεως αυτής για προστασία βάσει του προβλεπόμενου στην οδηγία 96/9 δικαιώματος του δημιουργού, αν αυτή η επιλογή ή διευθέτηση συνεπάγεται ή όχι «σημαντική προσθήκη» στα δεδομένα αυτά, όπως αναφέρεται στο υποβληθέν από το αιτούν δικαστήριο πρώτο ερώτημα, δεύτερη περίπτωση.
- 42 Αφετέρου, το γεγονός ότι η δημιουργία της βάσεως δεδομένων προϋποθέτει, ανεξαρτήτως της δημιουργίας των δεδομένων που περιλαμβάνει, σημαντική εργασία και ικανότητα του δημιουργού της, όπως αναφέρεται στην τρίτη περίπτωση του ίδιου ερωτήματος, δεν μπορεί αυτή καθαυτή να δικαιολογήσει την προστασία της βάσει του προβλεπόμενου στην οδηγία 96/9 δικαιώματος του δημιουργού, οσάκις αυτή η εργασία και αυτή η ικανότητα δεν εκφράζουν πρωτοτυπία κατά την επιλογή ή τη διευθέτηση των εν λόγω δεδομένων.
- 43 Στην παρούσα υπόθεση, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει, βάσει της αναλύσεως που προηγήθηκε, αν τα επίμαχα στην κύρια δίκη προγράμματα συναντήσεων ποδοσφαίρου συνιστούν βάσεις δεδομένων οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας για προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9.
- 44 Συναφώς, ο τρόπος καταρτίσεως των εν λόγω προγραμμάτων, όπως περιγράφεται από το αιτούν δικαστήριο, εφόσον δεν συμπληρώνεται με στοιχεία που εκφράζουν πρωτοτυπία κατά την επιλογή ή διευθέτηση των περιλαμβανόμενων στα προγράμματα αυτά δεδομένων, δεν αρκεί για να μπορεί να προστατευθεί η επίμαχη βάση δεδομένων βάσει του δικαιώματος του δημιουργού κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9.
- 45 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9 έχει την έννοια ότι «βάσεις δεδομένων», κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, προστατεύονται βάσει του προβλεπόμενου σε αυτήν δικαιώματος του δημιουργού υπό την προϋπόθεση ότι η επιλογή ή η διευθέτηση των περιλαμβανόμενων σε αυτές δεδομένων αποτελεί πρωτότυπη έκφραση της δημιουργικής ελευθερίας του δημιουργού τους, γεγονός που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.
- 46 Κατά συνέπεια:
- οι διανοητικές προσπάθειες και η ικανότητα δημιουργίας των δεδομένων αυτών δεν λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί η επιλεξιμότητα της εν λόγω βάσεως για προστασία βάσει του δικαιώματος αυτού·
  - είναι αδιάφορο, προς τον σκοπό αυτό, αν η επιλογή ή η διευθέτηση των δεδομένων αυτών συνεπάγεται ή όχι «σημαντική προσθήκη» σε αυτά· και

— η σημαντική εργασία και η ικανότητα δημιουργίας που απαιτούνται για τη δημιουργία αυτής της βάσεως δεν μπορούν αυτές καθαυτές να δικαιολογήσουν τέτοιου είδους προστασία αν δεν εκφράζουν πρωτοτυπία κατά την επιλογή ή τη διευθέτηση των περιλαμβανόμενων σε αυτήν δεδομένων.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

- 47 Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσία να διευκρινιστεί αν η οδηγία 96/9 έχει την έννοια ότι απαγορεύει εθνική νομοθεσία η οποία παρέχει στις βάσεις δεδομένων, που εμπίπτουν στον ορισμό του άρθρου 1, παράγραφος 2, αυτής προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού υπό όρους διαφορετικούς των προβλεπομένων στο άρθρο 3, παράγραφος 1, αυτής.
- 48 Συναφώς, τονίζεται ότι η οδηγία 96/9 αποσκοπεί, σύμφωνα με την πρώτη έως την τέταρτη αιτιολογική της σκέψη, στην εξάλειψη των διαφορών που υπήρχαν μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων, ιδίως ως προς το πεδίο και τους όρους της προστασίας βάσει του δικαιώματος του δημιουργού, και επηρέαζαν δυσμενώς τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών και υπηρεσιών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και την ανάπτυξη μιας αγοράς πληροφοριών εντός αυτής.
- 49 Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 3 της οδηγίας 96/9 προβαίνει, όπως προκύπτει από την εξηκοστή αιτιολογική σκέψη αυτής της οδηγίας, στην «εναρμόνιση των κριτηρίων σύμφωνα με τα οποία καθορίζεται εάν μια βάση δεδομένων θα προστατεύεται βάσει του δικαιώματος του δημιουργού».
- 50 Βεβαίως, όσον αφορά τις βάσεις δεδομένων που προστατεύονταν στις 27 Μαρτίου 1996 από εθνικό σύστημα για τα δικαιώματα του δημιουργού σύμφωνα με κριτήρια επιλεξιμότητας διαφορετικά από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, το άρθρο 14, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/9 διατηρεί, εντός του οικείου κράτους μέλους, τη διάρκεια της παρεχόμενης με το σύστημα αυτό προστασίας. Πάντως, υπό μόνη την επιφύλαξη αυτής της μεταβατικής διατάξεως, το εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 1, απαγορεύει εθνική νομοθεσία η οποία παρέχει σε βάσεις δεδομένων εμπίπτουσες στον ορισμό του άρθρου 1, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού υπό όρους διαφορετικούς από τον περί πρωτοτυπίας όρο που προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο 3, παράγραφος 1.
- 51 Όσον αφορά τη δέκατη όγδοη, την εικοστή έκτη και την εικοστή έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 96/9, τις οποίες επικαλέστηκαν οι Football Dataco κ.λπ., οι αιτιολογικές αυτές σκέψεις υπογραμμίζουν την ελευθερία των δημιουργών να αποφασίζουν σχετικά με την περίληψη των έργων τους σε βάση δεδομένων, καθώς και το ότι η ενσωμάτωση ενός προστατευόμενου έργου σε ενδεχομένως προστατευόμενη βάση δεδομένων δεν επηρεάζει τα δικαιώματα που προστατεύουν το ενσωματωμένο στην εν λόγω βάση έργο. Αντιθέτως, βάσει των αιτιολογικών αυτών σκέψεων δεν μπορεί να υποστηριχθεί ερμηνεία αντίθετη από την εκτιθέμενη στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως.
- 52 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο δεύτερο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 96/9 έχει την έννοια ότι, υπό την επιφύλαξη της μεταβατικής διατάξεως του άρθρου 14, παράγραφος 2, απαγορεύει εθνική νομοθεσία η οποία παρέχει στις βάσεις δεδομένων που εμπίπτουν στον ορισμό του άρθρου 1, παράγραφος 2, αυτής προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού υπό όρους διαφορετικούς των προβλεπομένων στο άρθρο 3, παράγραφος 1, αυτής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 53 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 96/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων, έχει την έννοια ότι «βάσεις δεδομένων», κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, προστατεύονται βάσει του προβλεπόμενου σε αυτήν δικαιώματος του δημιουργού υπό την προϋπόθεση ότι η επιλογή ή η διευθέτηση των περιλαμβανόμενων σε αυτές δεδομένων αποτελεί πρωτότυπη έκφραση της δημιουργικής ελευθερίας του δημιουργού τους, γεγονός που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Κατά συνέπεια:

- οι διανοητικές προσπάθειες και η ικανότητα δημιουργίας των δεδομένων αυτών δεν λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί η επιλεξιμότητα της εν λόγω βάσεως για προστασία βάσει του δικαιώματος αυτού·
  - είναι αδιάφορο, προς τον σκοπό αυτό, αν η επιλογή ή διευθέτηση των δεδομένων αυτών συνεπάγεται ή όχι «σημαντική προσθήκη» σε αυτά, και
  - η σημαντική εργασία και η ικανότητα δημιουργίας που απαιτούνται για τη δημιουργία αυτής της βάσεως δεν μπορούν αυτές καθαυτές να δικαιολογήσουν τέτοιου είδους προστασία αν δεν εκφράζουν πρωτοτυπία κατά την επιλογή ή τη διευθέτηση των περιλαμβανόμενων σε αυτήν δεδομένων.
- 2) Η οδηγία 96/9 έχει την έννοια ότι, υπό την επιφύλαξη της μεταβατικής διατάξεως του άρθρου 14, παράγραφος 2, απαγορεύει εθνική νομοθεσία η οποία παρέχει στις βάσεις δεδομένων που εμπίπτουν στον ορισμό του άρθρου 1, παράγραφος 2, αυτής προστασία βάσει του δικαιώματος του δημιουργού υπό όρους διαφορετικούς των προβλεπόμενων στο άρθρο 3, παράγραφος 1, αυτής.

(υπογραφές)